

Leonore Uvertürü No.3, Op.72a

Adagio – Allegro

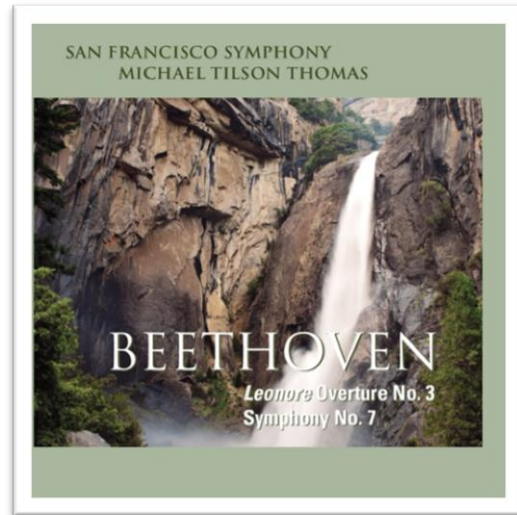

Beethoven'in Fidelio Operası'nın 1806'daki ikinci sahnelenişi için yazdığı 3. Uvertür (Op.72a), operanın günümüzdeki gösterilerinde çok kez –başta Fidelio Uvertürü Op.72b çalındıktan sonra- ikinci perdenin arasında seslendirilmektedir.

Beethoven, ilk Leonore Uvertürü'nü (Op.138) hafif kaldığını düşünerek kullanmamış; ileride Wagner'in çok beğeneceği ikinci uvertürü de, trompet sinyalleri sahne üzerinde çalındığı için dinleyicileri şaşırttığını görerek değiştirmiştir.

Yine Do Majör tonda olan Leonore Uvertürü No.3 ise, ikinci uvertür model alınarak yazılmıştır. Ancak Beethoven, operanın içeriğini yansıtmaya çalıştığı ikinci uvertürdeki stili değiştirmiş, daha çok eserin ruhsal durumunu yansıtmış; evlilik sadakatini ana fikir olarak senfonik şiir formunda canlandırmıştır. Böylece dinleyiciyi anlatım gücüyle saran ve belki de bu nedenle asıl konunun, operanın müziğini biraz gölgede bırakan bu uvertürü Beethoven, yine kullanmayacak, yeni Fidelio Uvertürü'nü yazacaktır.

3. Leonore Uvertürü'nü, Beethoven'in ölümünden 14 yıl sonra 1841 yılında, besteci Otta Nikolai, il olarak Viyana Saray Tiyatrosu'nda, Fidelio temsiline en sonunda çalmıştır. Nikolai, 3. Leonore Uvertürü'nün Fidelio'nun ikinci perdesinin başında çalınması şeklinin en iyisi olduğunu söylemiştir; yıllardan beri Nikolai'nin bu son teklifi uygulanmaktadır.

Fidelio sevgisinin verdiği heyecanla üç ayrı Leonore üvertürü yazan Beethoven, büyük senfonik eserlerinde bile Fidelio'nun moral etkisinden kendini kurtaramamıştır. Hatta

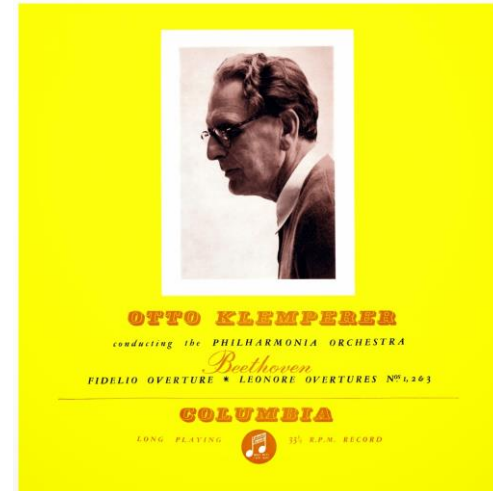
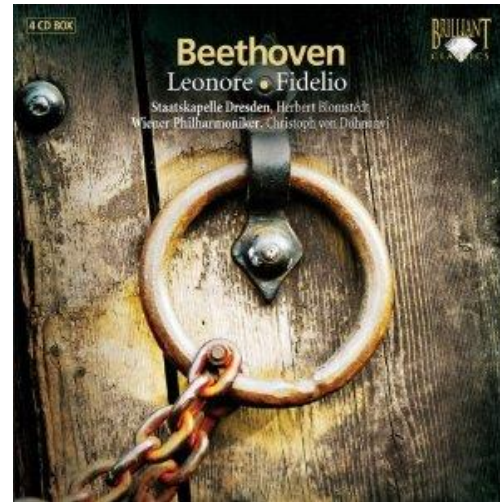
uzun yıllar sonra 9. Senfoni'nin sonu için meydana getirdiği solistli, korolu ve orkestrali bölümde, vaktiyle Fidelio'nun aynı şekilde düzenlenmiş bulunan finaline belki de farkına varmadan bağlantı aramış olan büyük besteci, Fidelio sevgisini bu fırsatla da ortaya koymaktan kendini alamamıştır. Bu nedendir ki, gerek Fidelio uvertürü ile Leonore uvertürleri, gerekse 9. Senfoni'nin ünlü finali, sadakat ve fedakarlık sembolü olan Fidelio konusu için düşünülmüş birer müzikal anıt niteliğindedir.

3. Leonore Uvertürü, 3/4'lük ölçüde, Do Majör tonda ve ağır (Adagio) tempoda tüm orkestranın, zindanı tanımlayan çok güçlü (fortissimo) girişiyle başlar. Bunu izleyen klarinet ve fagotun, yaylıların eşliğinde duyurduğu tema, Leonore'nin kocası Florestan'ın zindandaki "In des Lebens Frühlingstagen" (Yaşamın baharında) adlı ariasıdır. Hemen sonra flüt ve birinci kemanların hafif eşliğinde yaylılar gizemli biçimde Florestan temasının parçalarını yansıtır. Tüm orkestranın kısa ve güçlü yükselişiyle, daha hızlı olan ana bölüme, 4/4'lük ölçüdeki Allegro'ya geçilir. 97. mezürde çok hafif (pianissimo) başlayan Allegro'da tutkuyla yükselip sönen ilk tema, birinci kemanlar ve viyolonsel'in oktavlı aralığıyla duyurulur. Bunu –senfonik geleneğe göre-

dramatik gerilimli gelişim izler. İkinci tema ise önce kornolar tarafından sunulduktan sonra, birinci kemanlar ve flüte geçer. Büyük bir güçle süren yoğun gelişim, sonunda ünlü trompet sinyaliyle doruklaşır. Operanın son perdesinde, haksızlığı cezalandıracak olan vali Don Fernando'nun gelişini duyuran trompet sinyali hafif biçimde solo flüte başlayan, temaların sergilenmesiyle güçlenerek ulaşılan ikinci dorukta da duyulacak; eserin tematik gelişen anlaşmazlığı, problemi çözülecek ve olağanüstü bir stretta ile –Beethoven'ın yalnızca bir kez kullandığı zafer kutlamasıyla- uvertür sona erecektir.

(Süre 16')

<http://www.youtube.com/watch?v=56fnRnDQMT8>

<http://www.youtube.com/watch?v=dRhwyzJABvI>